

Değini

FİLM ENDÜSTRİSİNİN VE SİNEMA KÜLTÜRÜNÜN GELİŞMESİNDE BUSAN FİLM KOMİSYONU'NUN ROLÜ

Mutlu Binark*

2018 yılının Mart ayının başından bu yana, Güney Kore'nin Busan kentinde, Busan Yabancı Diller Üniversitesi'nin konuk öğretim üyesi olarak, Yaratıcı İçerik Endüstrileri alanında Kore hükümetinin ve ilgili aktörlerin kültür politikalarını inceliyorum.¹ Busan kenti,² Seul ve diğer Kore kentleriyle hızlı tren veya otobüs bağlantısı ve Çin, Japonya, Vietnam gibi uluslararası uçuşlara merkez olması nedeniyle, saha çalışması için oldukça uygun bir liman kenti. Busan kentini seçmemin diğer bir nedeni de, kentnin her yıl düzenli olarak Busan Uluslararası Film Festivali'ne³ de ev sahipliği yapıyor olması. Saha çalışmam için KOCCA (Korean Content Creation Agency), KOFICE (Korean Foundation of International Cultural Exchange), KOFIC (Korean Film Council) başta olmak üzere, Kültür Spor ve Turizm Bakanlığı'na bağlı çeşitli kamu aktörleri ile yaptığım görüşmeler dışında, televizyon şirketleri, yerel yönetimlerin kültür ajansları/komisyonları ile de görüşmeler yapmaktayım. 9-10-11 Mayıs 2018 tarihleri arasında Busan'da düzenlenen Busan İçerikler Pazarı'na (Busan Contents Market) katılarak, çeşitli televizyon şirketleri ile yurtdışı satışları ve "remake"ler olgusu üzerine görüşme olanağı buldum. Bu

---

* Prof. Dr, Hacettepe Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo-TV ve Sinema bölümü, mbinark@gmail.com
Yazının Geliş Tarihi: 28.05.2018 Yazının Kabul Tarihi: 01.06.2018

¹ Söz konusu çalışma, HÜ BAP Birimi tarafından SBI-2017-16354 koduyla desteklenmektedir.

² Busan (Korece "부산", Çince ve Japonca "釜山" olarak yazılır) Güney Kore'nin ikinci büyük kentidir ve nüfusu 3,5 milyon civarındadır.

³ *Busan International Film Festival*. Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018, <http://www.biff.kr/structure/eng/default.asp>

organizasyon sırasında Busan Film Komisyonu'nun standını da ziyaret ederek, Komisyon'dan randevu talep ettim. Busan Film Komisyonu⁴ ile film endüstrisine verdikleri çeşitli destekler üzerine görüşmeyi planlıyordum. Ancak, Busan Uluslararası Film Festivali'nin düzenlendiği Busan Sinema Merkezi'nde bulunan bir tabela, Busan Film Komisyonu ile yapacağım görüşmenin mahiyetini değiştirdi. Bu tabelaya göre Busan Kenti, Unesco tarafından 2014 yılında film alanında yaratıcı kent olarak seçilerek,⁵ Yaratıcı Kentler Ağı'na dâhil edilmişti. Unesco'nun web sayfasına bakıldığında da Busan Yerel Yönetiminin Unesco'ya taahhütlerini yerine getirmekten, Busan Film Komisyonu sorumluydu. Bu yeni bilgi, saha çalışmamın da yeni bir boyut kazanmasına yol açtı. Unesco'nun yaratıcı kentler programı ve ağının, kent yönetimlerinin ülke içinde yaratıcı endüstri ve hizmetler ile kültür politikasındaki rollerini güçlendirdiğini fark ettim.

Unesco'nun 2004 yılında başlatılan Yaratıcı Kentler Ağı, bugün 72 ülkeden 180 üyeye, el sanatları, tasarım, film, gastronomi, edebiyat, müzik ve medya sanatları olmak üzere 7 alt alanda faaliyet göstermektedir.⁶ Yaratıcı Kentler Ağı'nın kurulmasının nedenini Unesco, ağ üyesi ülkelerin kentlerinin, kültürel etkinlikler, hizmetler ve ürünler başta olmak üzere, üretim, dağıtım ve paylaşım alanında güçlendirilmesi olarak açıklamaktadır. Ağ'a üye ülkeler; yaratıcılık ve inovasyon konusunda bir *hub* olarak gelişme gösterecekler, kültür endüstrisi alanında yaratıcılar ve profesyoneller için fırsatları geliştirecekler; kentte kültürel yaşama erişimi ve katılımı, tüm kent sakinleri için, özellikle marjinalleştirilmiş veya incinebilir gruplar ve bireyleri de gözeterek geliştirecekler ve bu ülkelerin sürdürülebilir kalkınma planlarına da kültür alanı ve yaratıcılık olgusu da tam anlamıyla entegre edilecektir. Unesco'nun 2030 *Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi ve Yeni Kentsel Gündem (the 2030 Sustainable Development Agenda and the New Urban Agenda)* için hazırlanan ve 2017-2021 yıllarını kapsayan Stratejik Çerçevesine⁷ bakıldığında, kültürel alanın kentsel gelişme için rolünün altı çizilmektedir. Ağ'ın üyesi olan ülkelerin kentsel gelişmede yaratıcılığı entegre ederek, uluslararası işbirliklerini arttırmaları önerilmektedir. Kentsel gelişmede inovasyon alanları ise bu çerçevede ulaşım, enerji, toplumsal içerme ve eğitim olarak belirtilmektedir. Dolayısıyla,

⁴ *Busan Film Commission*. Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018,

http://www.bfc.or.kr/homepage/default/page/subLocation.do?menu_no=30010701.

⁵ *Unesco Creative Cities Network/Busan*. Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018, <https://en.unesco.org/creative-cities/busan>

⁶ *Unesco Creative Cities Network*. Erişim: 30 Mayıs 2018, <https://en.unesco.org/creative-cities/>

⁷ *Unesco Creative Cities Network/ Management Documents*. Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018, <https://en.unesco.org/creative-cities/content/management-documents/>

üye kentler; yerel yönetimler-merkezi hükümet ve diğer ilgili aktörler (şirketler ve STK'lar) sürdürülebilir kent yaşamları planlarken, kültürel üretim alanını da kentleri daha yaşanılabilir kılacak uygulamalar, kent sakinlerini içerecek kültür politikaları geliştirmelidir.

“Yaratıcı kent” olgusu Richard Florida’nın oldukça tartışılan *The Rise of the Creative Class* (2002) adlı eseriyle yoğun bir şekilde gündeme gelmiştir. Florida’nın kurduğu çerçevede günümüzde “kent mühendisliği” kavramı yerini, “yaratıcı kent inşasına” bırakmıştır (Landry, 2000’den aktaran Thiel, 2017, s. 21). Özellikle Florida’nın, yaratıcı kenti gerçekleştirdiğine vurgu yaptığı yaratıcı emek gücü olgusu, üç temel bileşene sahiptir: teknoloji, beceri ve hoşgörü (Pratt, 2008:108). Ancak, literatürdeki çeşitli çalışmalar yalnızca yaratıcı emek gücünün kentlere çekilmesi ile kentsel gelişmenin sağlan(a)madığını göstermiştir. Özellikle Walter Siebel, Florida’nın, kenti sadece hizmet profesyonellerine yönelik talepten oluşan tüketilebilir bir çevre olarak kavrayarak sıradanlaştırdığını belirtmektedir (2008, s.274’den aktaran Thiel, 2017, s. 23). Florida’nın yaratıcı bilgi ekonomisi modeli, yaratıcı bireyler ve kentsel çevre bileşeninin bir araya gelmesi dinamiği üzerine kurulmuştur. Oysa, Joachim Thiel’e göre literatürdeki eleştiriler örgütlerin, kurumların, emek gücü pazarının ve alt yapıların kentsel gelişmede önemli rol oynadığını göstermiştir (2017, s. 24). Bu noktada Unesco’nun yaratıcı kentler tasarımının da yalnızca, yaratıcı emek gücünün, bilişim teknolojileri ve yaratıcı endüstriler odaklı hizmet ve etkinliklerin kent merkezlerinde toplanması olmadığını altını çizmek gerek. Özellikle kent sakinlerinin kamusal alan kullanımı ve kamusal alana katılımı konusunda kültürel hizmetlerin üretilmesi ve tüketilmesinin yaygınlaştırılması ile demokratikleştirilmesi vurgusunun Florida’nın bakış açısından farklı olduğunu belirtelim. Kamusal aktörlerin de bu politik bakış ile kültür politikalarını ve uygulamalarını şekillendirmeleri talep edilmektedir. Keza, Florida’nın kendisi de *Yeni Kentsel Kriz* (2018) adlı yakın tarihli eserinde, yaratıcı kentler olgusunun umulduğu gibi gerçekleşmediğini, yaratıcı kentlerin konut fiyatlarındaki aşırı artış, kent sakinleri arasında giderek artan eşitsizlikler nedeniyle “plütokratikleştirme” (saf soylulaşma) sürecine girdiğini belirtmektedir (s. 30-31). Özellikle, bu yaratıcı kentlerde yaşayan yoksullar ile mavi yakalı emek gücü, Florida’nın dahi altını çizdiği üzere, kentin sunduğu ekonomik, toplumsal ve kültürel hizmetlerden eşit fırsatta yararlanamamaktadırlar (s. 31). Üstelik bu kentlerde orta sınıfın yaşam kalitesinde çok az iyileşme görülmekte ya da hiç iyileşme olmamaktadır (s. 33). Dolayısıyla, yaratıcı emek gücünün aktığı bu kentleri, gelecekte orta sınıf krizi beklemektedir. Wendy Brown da *Halkın Çözülüşü* adlı eserinde,

neoliberal rasyonalitenin sonucu olarak, yoğunlaşan eşitsizlikleri ve orta sınıfın krizini şu şekilde vurgulamaktadır: “...orta tabakalar ise geçtiğimiz yarım yüzyılda görülmemiş ölçüde az ücret, sosyal yardım ve güvence, emeklilik veya yukarı doğru hareket umudu karşılığında daha uzun saatler çalışmaktadırlar” (2018, s. 32). Florida, yeni kentsel kriz için çözüm önerisini de “daha çok kentleşme” ve “iyi kentçilik” şeklinde önerirken, “herkes için kentleşme” olarak adlandırdığı, kapsayıcı bir kentçilik modelini önerir (s. 230-264). Yaratıcı kentlere ilişkin literatürdeki tartışmalar iki kanaldan, daha olumlu veya eleştirel bakış açılarından, şekillenmektedirler. Unesco’nun 2004 yılında başlattığı Yaratıcı Kentler Ağı ise, yukarıda da vurgulandığı üzere kent sakinlerinin, ekonomik, toplumsal ve kültürel hizmet ve ürünlerden eşit bir şekilde faydalanmaları ve sadece tüketici değil, üretici olmalarını da vurgulamaktadır. Bu bakış açısının ardında makro politik bir tercih, sürdürülebilir kalkınma politikasına verilen destek yatmaktadır.

Busan kentine dönecek olursam, kent 2014 yılında Unesco’nun Yaratıcı Kentler Ağı’na filmin yaratıcı kenti olarak dâhil olmuştur. Bu alanda diğer üye kentler Santos, Terrasa, Galway, Roma, Sidney, Bradford, Sofya, Qingdao, Yamagata, Bitola olarak sayılabilir. Busan denince, aklımıza ilk olarak hiç kuşkusuz Yeong sang-ho’nun yönettiği *Train to Busan*⁸ (2016) filmi gelmektedir. Ancak, bu sene 23.’sü düzenlenecek olan Busan Uluslararası Film Festivali (BIFF), 1996’dan beri her sene düzenli olarak gerçekleştirilmektedir ve bu festival, Güney Kore’nin yaratıcı içerik endüstrisinin en eski ve en başarılı örneklerinden birisidir. Ayrıca Kore Film Konseyi⁹ (“영화진흥위원회”) (KOFIC) nin de Merkez’inin Busan’da olduğunu belirtmek gerekli.¹⁰

⁸ *Train to Busan*. Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018, https://en.wikipedia.org/wiki/Train_to_Busan/

⁹ *Korean Film Council*. Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018, <http://kofic.kr/kofic/business/main/main.do/>

¹⁰ KOFIC, Güney Kore Kültür, Spor ve Turizm Bakanlığı’na bağlı özel bir ajans. Amaçları arasında şunlar yer almaktadır: Kore içinde yerel film endüstrisini geliştirmek ve desteklemek; Kore filmlerinin uluslararası pazarda bilinirliğini ve izlenmesini arttırmak, uluslararası ortak yapımları geliştirmek; Kore filmleri ve sinema endüstrisi ile ilgili olarak araştırmalar yapmak ve istatistikler tutmak; sinema endüstrisinde çalışan profesyonellerin sürekli eğitimini sağlamak; film çekimleri için Namyangju Stüdyoları’nın kullanımını temin etmek; dijital sinema, 3D gibi sinema endüstrisinin gelecek ve yeni teknolojileri kullanması konusunda araştırmalar yapmak; Kore sinemasının gelişmesi için fon oluşturmak. KOFIC in özellikle Kore’de çekilen uluslararası yapımların arttırılması yönünde yakın zamanlarda uygulamaya başladığı bir destek programı vardır. Bu destek programından örneğin Busan’da çekilen *Black Panther* (2018) yararlanmıştır.

Busan Uluslararası Film Festivali'nin Film Endüstrisine Desteği

Busan Uluslararası Film Festivali ile ilgili olarak Soo-Jeong Ahn'ın 2012 yılında Hong Kong Üniversitesi'nden yayınlanan *The Busan International Film Festival: South Korean Cinema and Globalization* adlı çalışması, bir festivalin tarihini, organizasyon yapısını, devlet kurumları ve siyasetle ilişkisini hem kültür politikası bakış açısından hem de ekonomi politik bakış açısıyla ortaya koyması açısından, sinema endüstrisi çalışmalarında oldukça ender görülen değerli bir çalışmadır. Ahn'ın çalışması BIFF'in nasıl Hong Kong Film Festivali'ni ve Tokyo Film Festivali'nin ününü geçerek, bölgede önemli bir etkinlik haline geldiğini, bu gelişmenin arkasında yatan dinamikler ile açıklamaktadır. Ahn, Güney Kore'de üç tür film festivalinin düzenlendiğine dikkat çekmektedir: Ardında devletin kurumlarının –burada KOFIC-, yerel yönetimlerin, şirketlerin ve aydınların olduğu en kapsamlı film festivalleri; ikinci olarak şirket destekli film festivalleri ve son olarak da aktivist gruplar tarafından yapılan film festivalleri. Kadın Filmleri Festivali, İnsan Hakları Film Festivali veya Queer Film Festivali sonuncu türe giren festivallerdendir (2012, s. 15). BIFF özellikle, dünyada her film festivalinin, yaratıcı içerik endüstrisinin birbiriyle rekabet ettiği bir ortama döndüğü süreçte, özellikle “Asyalılık kimliğini” vurgulayarak, dünya sinema endüstrisi için Asya bölgesinin temel merkezi olmayı hedeflemektedir. Ahn'a göre BIFF, Asyalılık kimliğini, uluslararası üne sahip Koreli yönetmenlerden ziyade, Japonya'dan, Çin'den yönetmenlerle üretmektedir. Ozu Yasujiro, Kitano Takano, Zhang Yimou'ya bundan dolayı yer verilmektedir. Böylece Kore, Asya kültürlerinin “içinde ve arasında” kalabilmektedir (2012, s. 72). Doobo Shim de BIFF'in Kore ve Asya sinema endüstrisinin gelişmesindeki önemli rolüne dikkat çeker (2013, s. 60-61). BIFF, Asya'nın sinema endüstrisinin *hub*'ı olmak için, Asya Film Akademisi'nden, Asya Proje Pazarı'na değin çeşitli film destekleri geliştirmiştir. 2018 yılından itibaren BIFF Asya Sinema Fonu kapsamında senaryo desteği, post prodüksiyon ve Asya Belgeselleri için destek vermeye başlayacaktır.¹¹ Asya Proje Pazarı, Kore'deki en büyük proje pazarı olup; yapımcıları ve finans kaynaklarını bir araya getirmektedir; üstelik Koreli yapımcılar ile sınırlı olmayıp, Asya'nın farklı ülkelerinden yapımcı-yönetmenlere de destek sağlanmaktadır.

BIFF'in Asya bölgesinde önemli festivallerden biri haline gelmesinde, 1990'ların sonunda Kore hükümetinin kültür endüstrilerine yönelik özel politika geliştirmesi,

¹¹ *Asian Cinema Fund*. Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018, http://acf.biff.kr/Template/Builder/00000001/page.asp?page_num=4018

Festivalinin de giderek daha yoğun bir şekilde Hallyu'nun ("Kore Dalgası") küresel boyuttaki etkisinden yararlanması yatmaktadır. İkinci olarak, Festival Busan kenti ve küreselleşme arasında bağ kuracak bir politika geliştirmiştir, bu amaçla Busan kenti küresel bir kent olarak yeniden kurgulanmıştır. BIFF'in Kore sinemasının gelişmesindeki rolü özellikle, "Yeni Kore Sineması Dalgasına", ifade özgürlüğü ile demokratik açıklığa verdiği destekten dolayı çok önemlidir. Bu konuda BIFF'in kurucu ekibinden yönetmen Park kwang-su'nun¹² özel bir yeri vardır. BIFF tarihinde Kore hükümetinin uyguladığı sansür politikasına karşı sansürsüz bir gösterim mekânı olarak da özel bir yere sahiptir. Örneğin, 1996 yılında ilk kez Mamaru Oshii'nin *Ghost in the Shell* (1995) dahil olmak üzere 15 adet Japon filminin sinemada gösterimi BIFF ile gerçekleşmiştir.¹³ BIFF, Kore'de Kuzey Kore filmlerinin de gösteriminin ilk kez gerçekleştirilmesine öncülük etmiştir. Yakın zamanlarda da Park Geun-hye hükümetinin Festival bütçesinde politik nedenlerle yaptığı kısıtlamalara rağmen, Festival izlencesinde hükümete göre sakıncalı görülen Sewol kazası¹⁴ ile ilgili belgeselin gösterimi yer almıştır.

Hiç kuşkusuz BIFF'ın, özellikle 2000'li yılların ortalarından itibaren hükümet politikalarında yer alan film endüstrisinin devlet eliyle geliştirilmesi ve desteklenmesi kararlarından olumlu olarak etkilendiği göz ardı edilemez. Ancak, özellikle Lee Myun-bak ve Park Geun-hye gibi sağ muhafazakâr politikacıların hükümetleri zamanında BIFF, bütçe kesintisi ve festival izlencesinde sansür girişimleri ile karşılaşmıştır. Bunlara rağmen Festival'in sürekliliğini ve ifade özgürlüğünden yana tavrını koruması, Kore'de film kültürü başta olmak üzere, demokrasi kültürü için güçlü bir zemin oluşturmaktadır. Türkiye'de de film festivallerinin ana destek kaynaklarının Kültür ve Turizm Bakanlığı ile devlet bankaları olduğunu dikkate alırsak, Festivallerin devlet ile olan organik ilişkiye karşı neden BIFF gibi bağımsız bir tavır takınmadıkları sorgulanmalı, ülkenin demokrasi kültürü içinde festivallerin kurumsallaşamaması olgusu ile festival yapılarının ekonomi politiği bu bağlamda tartışmaya açılmalıdır. Özetle, BIFF'in, Busan'ın yaratıcı kent olarak seçilmesindeki rolü yadsınamaz. Özellikle, Festivalin yalnızca film gösteriminden ibaret olmaması, festivalde yarışma mantığının da

¹² Park Kwang-sun. Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018, https://en.wikipedia.org/wiki/Park_Kwang-su/

¹³ Bu noktada Japon kültür endüstrisi ürünlerinin (müzik, film, anime ve manga vb.) 1990'ların sonuna değin Kore'ye ithalatının, Kore'de gösterimin, dağıtımının yasak olduğunu anımsatalım.

¹⁴ 2014 yılındaki Sewol Feribot kazası ile ilgili olarak bakınız: *Diving Bell: The Truth Shall Not Sink with Sewol (Director's cut / free release)*, Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018. https://www.youtube.com/watch?v=dhME_nj5CWc/

bulunmaması, bunun yerine Asya merkezli film projelerine desteklerin sağlanması, Asya, Kore panoraması ve ülke sineması gibi bölümlerle, genç ve tanınmamış sinemacıların popülerleşmesine zemin temin edilmesi nedeniyle, BIFF'in işleme modeli kanımca kayda değerdir. Burada BIFF'e ilişkin eleştirilmesi gereken hususlar ise, tecimsel sinemanın baskısını üzerinde daha fazla hissetmesi, Kore hükümetinin "Kore stili" ve yahut "Han stili" olarak yaygınlaştırmaya çalıştığı yumuşak güç politikası olarak işe vurduğu kültürel ürünler ve hizmetler söyleminden ve idol mitinden giderek daha fazla etkilenmeye başlamasıdır.

Busan Film Komisyonu ile Genç Yeteneklerden Kent Sakinlerine Değın Film Kültürünün Yaygınlaştırılması

Busan yerel yönetiminin yaratıcı kent ağı için yaptığı başvurusunun ardından Busan kenti, Unesco tarafından 1 Aralık 2014 tarihinde, filmin yaratıcı kenti ağına üye olarak seçilmiştir. Bu seçimin gerçekleşmesinde rol oynayan diğer önemli bir kurum da hiç kuşkusuz Busan Film Komisyonu'dur (Busan Film Commission) (BFC). *Snowpiercer*, *Mother*, *The Host*, *Memories of Murder* filmlerinin yönetmeni Joon-ho Bong, Busan'ın Kore'de ilk film komisyonu kuran kent olduğu olgusuna dikkat çeker. Yukarıda belirttiğim üzere, Unesco'ya verilen taahütleri gerçekleştirecek asıl kurum, Busan Film Komisyonu olarak işaret edilmiştir. 1999 yılında kurulan Busan Film Komisyonu ile ilgili belki de ilk elde belirtilmesi gereken hususlar, Busan Kent Yönetimine bağlı olarak çalıştığı ve tüm bütçesinin yerel yönetim kaynaklarından karşılandığıdır. BFC'nin, Yaratıcı Kentler Ağı'nın bir üyesi olarak yapması gerekenler şu şekilde sıralanmaktadır:

- 'Herkes için Filmler'in yaratıcı kenti olmak, diğer bir deyişle, yaratım, üretim, dağıtım ya da filmlerden haz alma anlamında film endüstrisinden faydalanan Busan'da yaşayan herkese eşit fırsatların sunulması,
- Yaratıcı, sosyal ve ekonomik fırsatlar sunmak için hem fiziksel hem de insan altyapısını garanti ederek, çok çeşitli film etkinliklerine tüm yaştan ve farklı topluluklardan sakinlerin eşit fırsatlar ile katılımlarının gerçekleştirilmesi,
- Film, turizm ve boş zaman etkinliklerinin desteklenmesi,
- Unesco Yaratıcı Kentler Ağı'nın üyeleriyle deneyim, bilgi ve kaynakların paylaşımı aracılığıyla ilişki geliştirerek, kentteki yaratıcı endüstrileri beslemek

BFC'nın 2000 yılından 2014 yılına değın 390 adet uzun metrajlı film ile 510 adet TV draması ve reklama destek verdiğini, istatistiki veri olarak aktaralım. 2017 yılı Aralık ayı

itibariyle desteklenen yapım sayısı 1179'dur. *Along With the Gods:TheTwo Worlds* (2017), *Ode to My Father* (2014), *Veteran* (2015), *The Thieves* (2012), *A Taxi Driver* (2017), *Train to Busan* (2016) gibi uluslararası tanınmış filmlerin de BFC tarafından desteklendiğini belirtelim. Bu istatistik Komisyonun Kore film endüstrisindeki önemini daha somut kavramamıza yardımcı olabilir. BFC'nin verdiği destekleri de şu şekilde sıralamak mümkün:¹⁵

- Film planlama ve geliştirme desteği: Filmin üçte birinin Busan'da çekilmesi koşuluyla seçilmiş 10 adet treatment veya senaryonun çekilmesine destek verilmektedir.
- Busan'daki film yapımcıları için film yapımı desteği: Bu yerel sinemacılara destek fonu olup bütçesi 300 milyon wonun altında olan uzun metraj ya da belgesel filmlere maksimum 100 milyon won yardım yapılmaktadır.
- Konaklama desteği: Busan'da çekilen yapımın film ekibinin konaklama masrafı maksimum 3 güne kadar karşılanmaktadır.
- Ulaşım desteği: Busan'da çekilen yapımın film ekibinin ulaşım masrafı maksimum 30 güne kadar karşılanmaktadır.
- Senaryo yazma için konaklama desteği: Yerel ya da uluslararası senaryo yazarlarına maksimum 10 gün Busan'da senaryo yazması için uygun şartlarda konaklama temin edilmektedir.
- Film yapımcıları meslek içi eğitimi: Film yapımcı ve yönetmenlerine yeni teknolojiler ile ilgili meslek için eğitimlerin verilmesi.
- FAMTOUR: Bu destek yurtdışından yapımcıların Busan'a davet edilerek, kentteki olası çekim mekânlarının tanıtılmasını amaçlamaktadır.
- Busan'da çekilecek filmlerin çekim vb. her türlü izin desteklerinin temin edilmesi.
- Desteklenen filmlerin Busan Sinematek'inde gösterilmesini temin etmek.

Ayrıca BFC'nin işlettiği yakın zamanlarda teknik olarak yenilen Busan Sinema Stüdyosu da mevcuttur.¹⁶ BFC'nin yönetimini üstlendiği Asya Film Komisyonları Ağı'na

¹⁵ BFC Uluslararası İlişkiler Bölümü Yöneticisi Joo Hyun Cho ile 17 Mayıs 2018 tarihinde yapılan görüşmeye dayanarak, BFC'nin çalışmaları aktarılmaktadır. Joo Hyun Cho'ya ayırdığı zaman ve verdiği bilgiler için teşekkür ederim.

¹⁶ A stüdyosu 2001 yılında açılmıştır ve 837 metrekaaredir; B stüdyosu ise 2004 yılında açılmıştır ve 1650 metrekaaredir. 2011 yılında Asya'da açılan *Busan 3D Production Center:Digital Bay* de buradaki ilk sanal stüdyo olma özelliğini taşımaktadır. *Digital Bay* de Cinema Robotics Lab'da hizmet vermektedir ve Busan'da çekilecek filmlere, bu stüdyoları kullanmaları için izin işletim desteği dahil olmak üzere, pek çok destek verilmektedir.

(Asian Film Commissions Network) (AFCNet) günümüzde 20'den fazla ülke ve 61 komisyon üyedir. BFC, bu ağın koordinasyonu, web sitesinin işletilmesini ve üyelerin yıllık olarak toplanmasını, üyelerin film projelerinin film pazarında tanıtılması vb. sorumlulukları üstlenmiştir. Bu kapsamda Asya Film Forumu, Asya Sinema Yetenekleri Kuluçka çalışması, Asya Film Pazarı, Link of Cine-Asia vb. etkinlikleri de BFC gerçekleştirmektedir. 2017 yılında oluşturulan "Platform Busan" ile Asyalı bağımsız filmcilere başlangıçları için olanak temin edilmiştir. Sinema endüstrisinin gelecek yönelimi olan sanal gerçeklik (VR) konusunda da konferanslar ve gösterimler düzenlenmiştir. Asya Proje Pazarı'na 28 proje katılmış olup, 645 proje toplantısı gerçekleştirilmiştir. Burada son olarak bahsetmek istediğim etkinlik; Busan Asya Film Okulu'dur. Busan Asya Film Okulu, BFC'nin koordine ettiği bir eğitim merkezidir. Bu okulun özelliği yalnızca Asyalı genç yeteneklerin film yapımı alanında eğitim almasını sağlamak değil, sinema kültürüne ilgi duyan Busan kent sakinlerinin de film kültürü konusunda çeşitli seminerlerle eğitim alabilmesine olanak verilmesidir. Tüm bu sıraladıklarım, bir ülke ölçeğinde değil, bir kent ölçeğinde film endüstrisi ile film kültürünün nasıl gelişeceğine, zenginleşebileceğine ilişkin önemli ipuçları vermektedir. BFC'nin kent sakinlerinin film kültürünü öğrenmeleri konusunda ve yahut Busan'da yaşayan film sanatçılarına yönelik senaryo destek, yapım ve yapım sonrası süreçlerinde süregelen desteklerini görünce, Türkiye'de yerel yönetimlerin kültür ve sanat politikalarının kalıcılığı konusunu bir kere daha gündeme getirme ihtiyacı hissettim. Özellikle AKP'nin Kasım 2015 Genel Seçimlerinden ve 2016 yılında OHAL'in ilan edilmesinden sonra toplumun farklı kesimlerini kapsamayı bırakan, hatta kamusal alanın dışına atan siyasal politikasının pervasızlığını düşününce, Türkiye'de gerek kamusal aktörlerin gerekse yerel yönetimlerin kültür politikalarında çoğulculuğun ve çok boyutluluğunun gerçekleşmesinin, günlük siyasi kaygılardan uzak, uzun erimli ve süregelen kültür politikası ve stratejisinin yapılabilesinin ancak ülkede demokrasi kültürünün tesisi ve siyasal çoğulculuğa geçiş ile mümkün olacağı aşikârdır. Ülkenin makro ve mikro kültür politikaları, yaratıcı endüstri ve yaratıcı kentler üzerine algının ne olduğu bu yazının kapsamı dışında kalmakla beraber, şu hususa değinmeden geçemeyeceğim: mevcut politikalara bakıldığında farklı kurumların bir biriyle çelişen politika metinleri ürettiği, kültür politikalarının¹⁷ hükümetin Sünni-İslam'a temellenen "Milli İrade" tahayyülünün ötesinde varoluş/oluş içermediği ve geleneğin

---

¹⁷ Bu konuda *Birikim* dergisinin Mart 2018 tarihli 347'nci sayısındaki zengin tartışmalara bakılabilir.

kitchleştirilerek yeniden icadı düzeyinde gerçekleştiğini, nostalji hissiyatının bir semptom haline geldiğini gözlemlemek mümkün.

Son olarak, Türkiye'den İstanbul, Kütahya, Hatay ve Gaziantep kentlerinin de Unesco'nun Yaratıcı Kentler Ağı'nın üyesi olduğunu belirteyim.¹⁸ Unesco'nun Yaratıcı Kentler Ağı'nın web sayfasına bakıldığında, üye kentlerimizin ne düzeyde kent sakinlerini kapsayıcı kültür politikası ürettikleri ve uluslararası işbirlikleri planladıkları da görüle(meye)bilecektir.

Kaynakça

- Ahn, S. J. (2012). *The Pusan International Film Festival: South Korean Cinema and Globalization*. Hong Kong: Hong Kong University Press.
- Asian Cinema Fund*. Erişim: 30 Mayıs 2018, http://acf.biff.kr/Template/Builder/00000001/page.asp?page_num=4018
- Brown, W. (2018). *Halkın Çözülüşü: Neoliberalizmin Sinsi Devrimi*. (B. E., Aksoy. Çev.). İstanbul: Metis.
- Busan Film Commission*. Erişim: 30 Mayıs 2018, http://www.bfc.or.kr/homepage/default/page/subLocation.do?menu_no=30010701.
- Busan International Film Festival*. Erişim: 30 Mayıs 2018, <http://www.biff.kr/structure/eng/default.asp>
- Diving Bell: The Truth Shall Not Sink with Sewol* (Director's cut / free release) Erişim: 30 Mayıs 2018, https://www.youtube.com/watch?v=dhME_nj5CWc/
- Florida, R. (2018). *Yeni Kentsel Kriz*. (D. N. Özer, Çev.). İstanbul: Doğan Kitap.
- KOFIC (2017). *Korean Cinema 2017*. Seul.
- KOFIC (2017). *Korea Shooting Guide*. Seul.
- Korean Film Council*. Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018, <http://kofic.kr/kofic/business/main/main.do/>
- Park Kwang-sun*. Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018, https://en.wikipedia.org/wiki/Park_Kwang-su/

¹⁸ *Unesco Creative Cities Map*. Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018, <https://en.unesco.org/creative-cities/creative-cities-map>

- Pratt, A. C. (2008). Creative cities: the cultural industries and the creative class., In *Geografiska Annaler: Series B, Human Geography*. 90(2): 107-117.
- Rapir, J. (2018) Black Panther Director Explains Why Busan is the Setting of the Movie's Car Chase. Erişim: <http://en.koreaportal.com/articles/44063/20180305/black-panther-director-explains-why-busan-is-the-setting-of-the-movie-s-car-chase.html>
- Shim, D. (2013). Korean Cinema Industry and Cinema Regionalizm in East Asia. In N. Otmazgin & E. Ben-Ari (Eds.) *Popular Culture CoPructions and Colobarations in East Asia*. (52-67) Singapore: NUS Press & Koyoto University Press.
- Thiel, J. (2017). Creative cities and the reflexivity of the urban creative economy, *European Urban and Regional Studies*. 24 (1): 21-34.
- Train to Busan*. Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018, https://en.wikipedia.org/wiki/Train_to_Busan/
- Unesco Creative Cities Network/Busan*. Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018, <https://en.unesco.org/creative-cities/busan>
- Unesco Creative Cities Network*. Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018, <https://en.unesco.org/creative-cities/>
- Unesco Creative Cities Network/ Management Documents*. Erişim tarihi: 30 Mayıs 2018, <https://en.unesco.org/creative-cities/content/management-documents/>